

Кужель та пана Тігіпка. Певною мірою такий прийом інтригує, роздмухує інтерес до ніби привідкритої закулісної «політичної гри» та водночас прямо не називає його учасників.

Додатковим графічним знаком може виступати не лише буквенний знак, який залежно від контексту несе своє семантичне навантаження, а й інші графічні символи: *«Також ми доповіли президенту, що в Україні було створено 10 тисяч (!) державних підприємств при міністерствах, відомствах, комітетах, адміністраціях, які надають адміністративні послуги»* [М.Бродський : Дзеркало тижня № 37 від 09.10.2010]. Подібні знаки навпаки привертають увагу, змушуючи замислитись та оцінити суть повідомлення як або щось позитивне або негативне.

Сьогодні широко використовують і графічні картини, які вдало означити візуальними евфемізмами, де слова зайві речі, бо все і так зрозуміло. Згадати хоча б колористику політичних партій (помаранчевий – партії «Наша Україна», білий – Блоку Юлії Тимошенко, синій – Партії Регіонів, червоний – Комуністичної партії України тощо), яка може нести своє додаткове значення замість вербального вираження. В сучасному українському політичному дискурсі кольорові виділення поряд з іншими засобами графіки особливого поширення набувають у період передвиборчих перегонів. А в період передвиборчих перегонів ефект змісту рекламних повідомлень може значно бути підсиленим взаємодією візуальних (графічних) та вербальних кодів у рекламних текстах.

У політичному дискурсі графічні евфемізми функціонують вкрай рідко. Вони не здатні покращити значення денотата, а можуть лише формально замаскувати заборонену або небажану номінативну одиницю, натяк на яку все ж таки очевидний. Графічні способи вираження евфемії виступають особливими засобами, які підсилюють виразність письмових знаків. Основною метою їх побутування виступає необхідність виразити натяк на очевидний референт. Проте іронічне спотворення через представлення окремих знаків здатне принизити денотат, знівелювати ореол респектабельності окремого образу.

Евфемічно-дисфемічні комунікативні одиниці, які відбивають та фіксують похвилинні особливості суспільної оцінки явища, є чуттєвим показником соціо-культурних переваг мовної картини носіїв мови; їх вирізнення з інформаційного потоку має відбуватися з врахуванням екстралінгвістичних факторів. Натомість комунікативні одиниці, які задовольняють потреби суспільства, згодом можуть увійти до системи мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баскова Ю.С. Эвфемизмы как средство манипулирования в языке СМИ (на материале русского и английского языков) : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.19 / Юлия Сергеевна Баскова. – Краснодар, 2006. – 162 с.
2. Санников В.З. Русский язык в зеркале языковой игры / Санников В.З. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 541 с.
3. Торопцева Е.Н. Эвфемистические наименования в аспектах языка, истории и культуры : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 / Торопцева Екатерина Николаевна. – М., 2003. – 193 с.
4. Шейгал Е.И. Эвфемизм и ирония в политическом тексте / Е.И. Шейгал // Филология. – Philologica : сб. Краснодар: Кубанский университет. – 1997. – №11. – С.47–49
5. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса / Елена Иосифовна Шейгал. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2004 – 326 с.
6. Януш О.Б. Евфемія і суміжні явища в українській і російській мовах : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01, 10.02.02 / Януш Олег Богданович. – К., 1997. – 189 с.

Статья посвящена изучению графических способов выражения явления эвфемии / дисфемии на примере современного украинского политического дискурса, а также анализа особенностей их функционирования с прослеживанием социокультурных преимуществ языковой картины политического дискурса Украины.

Ключевые слова: эвфемизм, дисфемизм, политический дискурс, графические способы, функции.

The article is devoted to studying graphic ways of expressing the phenomenon euphemism/ dysphemism an example of modern Ukrainian political discourse and analysis features of working with a trace of socio-cultural benefits of linguistic picture of the political discourse of Ukraine.

Keywords: euphemism, dysphemism, political discourse, graphical methods, functions.

УДК 811.161

Т.А. Швидкова

ТЕМАТИЧНА ГРУПА СНУВАННЯ В ЛЕКСИЦІ ТКАЦТВА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті на лексичному матеріалі, виявленому в писемних пам'ятках, говорах, історичних та сучасних лексикографічних працях української мови, досліджено формування і становлення ткацької лексики, пов'язаної зі снуванням. Зазначена лексика розглянута з дотриманням основних вимог діахронічного та синхронічного аналізу, вироблених сучасною лексикологічною наукою.

Ключові слова: ткацтво, снування, снівниця, лексична одиниця, походження, діалектизм.

Постановка проблеми в контексті сучасної лінгвістики. Одне з центральних місць у ткацькій термінології української мови протягом усієї її історії посідає лексико-семантична група слів зі значенням процесу снування.

Тематичну групу слів на позначення різних аспектів процесу снування (назви дій; ткацьких пристроїв; назви снувального декору у виробництві; назви осіб, зайнятих снуванням пряжі) містять давні писемні пам'ятки, історичні та сучасні лексикографічні праці, етнографічні описи, твори класиків української літератури тощо. Ці матеріали є важливими для вивчення історії української мови та культури. В україністиці актуальним є вивчення окремих лексико-семантичних груп давніх ремесел, які супроводжують людство з давніх-давен і до наших днів. Українська лексика народних промыслів, зокрема ткацтва, є цінним джерелом для вивчення лексичного багатства мови. Адже більшість традиційних найменувань пройшли тривалий шлях розвитку і продовжують активно використовуватися в мовленні діалектоносіїв різного віку, окремі з них стали нормою сучасної української літературної мови.

Мета і завдання статті. *Мета* дослідження – простежити формування і становлення в українській мові ткацької лексики, пов'язаної зі снуванням.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких *завдань*: 1) виявити реєстр термінів ткацтва, пов'язаних зі снуванням; 2) з'ясувати походження досліджуваних слів; 3) визначити першу писемну фіксацію; 4) описати граматичні, словотвірні і стилістичні особливості зазначених найменувань в українській мові; 5) прослідкувати подальшу долю лексем праслов'янського та давньоукраїнського походження в українській мові з більш широким висвітленням на східнослов'янському мовному тлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомим внеском у визначення походження та етимологічних зв'язків ткацької лексики, пов'язаної зі снуванням, стало дослідження О. Трубочова «Ремесленная терминология в славянских языках: Этимология и опыт групповой реконструкции», присвячене огляду народної текстильної лексики окремих слов'янських мов та реконструкції давньої слов'янської термінології. Оскільки в нашому дослідженні розглядається подальша доля лексем в українській мові, то ми беремо до уваги й інші наукові праці.

У лексикографічних працях В. Василенка, Н. Владимирської, Г. Гримашевич, К. Матейко, М. Никончука, А. Соколовської, Є. Шевченка зібрана ткацька термінологія різних періодів і різних районів України.

Вивчення цього старовинного і важливого виду виробництва – ткацтва – здійснювали насамперед етнографи (Н. Лебедева, С. Сидорович, А. Курилович, А. Нестер, Г. Маслова, О. Никорак, О. Боряк та ін.), досліджуючи реалії народного ткацького промыслу, форми його організації, техніку виробництва, типи виробів тощо, які є об'єктом і нашого лінгвістичного дослідження.

Виклад основного матеріалу. *Снування* – підготовчий процес для ткання на горизонтальному верстаті [4, 495]. Це один із найвідповідальніших етапів усього ткацького циклу: від заснованої пряжі залежала правильність розподілу при ткацтві ниток основи на верхній і нижній ряди. Під час *снування* визначались також довжина і ширина майбутньої тканини [2, 33].

Поняття «готувати основу для ткання» в сучасній українській мові передається дієсловом *снувати*, яке виводять із псл. **snovati*. Пор.: р. *сновать* «швидко пересуватися (рухатися) туди-сюди, назад і вперед»; «готувати пряжу основи для ткання»; бр. *снаваць*; др. *сновати*; п. *snuć* «снувати пряжу», застар. *snować się* «вештатися», «блукати»; слц. *snovat'* «мотати, намотувати»; вл. *snować* «мотати; тягнути нитку; снувати»; нл. *snowaś, snuś* «снувати пряжу»; схв. *сновати* «задумувати», «замишляти» (і «снувати пряжу»); болг. *сновá* «сную»; слн. *snováti* – «тс.» [ЕСУМ, V, 338; Черных, II, 182].

Псл. **snovati* утворене від іє. *(s)ne-, розширеного елементом -ц-. У праці О. Трубочова «Ремесленная терминология в славянских языках» подано цінний матеріал щодо етимологічних зв'язків іє. кореня *(s)ne-. На думку вченого, своєрідним для слов'янської мови, що виділяє її з-поміж інших індоевропейських мов, є використання зі значенням «снувати, готувати або натягувати поздовжні нитки майбутньої тканини» терміна, що походить від іє. *(s)ne-ц-, яке за межами слов'янської відоме лише як «зв'язувати», іноді – «прясти» [5, 113].

Дієслово **сновати** давніми писемними пам'ятками XI – XIII ст. не представлено. Перша фіксація **сновати** із значенням «протягувати нитки крізь основу під час ткання» відбита у перекладному творі «Похвала къ Богу о сотвореніи всей твари Георгія Писида»: – **На основи снѣю(т) начаткы и простираю(т) нити (о паўкахъ)** [МСДРЯ, III, 453]. Це переклад грецького оригіналу «Шестоднев или Миротворение» Георгія Писидійського (візантійського автора VII ст.), зроблений у 1385 р. Д. Зографом (залишив приписку біля свого перекладу, звідки й стало відомим ім'я перекладача і рік виконання роботи). Російські лексикографи стверджують, що переклад здійснено російською мовою [СлРЯ XI – XVII, вип. 25, 266], хоча відомості про Д. Зографа дозволяють зробити припущення, що мова написання перекладу

церковнослов'янська в слов'яно-руському варіанті. Отже, ми можемо використати цю фіксацію при семантичній реконструкції лексичних одиниць української мови.

Починаючи з XVII ст., дієслово *сновати* (*снувати*) як термін ткацької лексики відбивається й українськими лексикографічними джерелами [Лексикон, 509; Желех., II, 891; Закревський, 524; Пискунов, 242; Дубровський, 449]. Варто зауважити, що в українському інфінітиві *снувати* тотожний голосний у виник під впливом основи теп. ч. *сную* [1, 356].

У сучасній українській мові лексема *снувати*, крім основного («генетичного») значення «готувати основу для ткання; перемотувати необхідну для основи кількість ниток з котушок на великий вал», має цілу низку переносних значень: «створювати, плекати щось у своїй уяві»; «поспішно рухатися в різних напрямках, назад і вперед»; «переміщатися в просторі (про хмари, дим і т. ін.)» тощо [СУМ, IX, 429]. На основі метафоричного перенесення значення у художній літературі створюються мовні образи, наприклад: Він підіймає голову і крізь листву бачить, як мружиться місяць, *снує*. над селом свою золотисту *основу* (М. Стельмах) [СУМ, IX, 429]. Подібне явище простежується і в діалектному мовленні на Поліссі: *Снувати* «з'являтися (про візерунки від морозу на шибках)» [Аркушин, II, 160], де також зустрічаються фразеологічні вирази на зразок: *Снує* як павук (ходити) [Доброльожа, 127]

Термінологічне значення «робити за допомогою снувалки перехрестя на основі; підготовляти основу для ткання» позначається дієсловом *снувати* на всій території України. На Сумщині місцеві ткалі залежно від мети виробничого процесу вживають словосполучення: *сनावать крѡсна*, *сनावать рїдавину*, *сनावать мешкі* [Безкишкіна, 174].

В окремих говірках широкоживаними є префіксальні похідні, утворені від дієслова *снувати*: *виснувати* «перемотати пряжу з клубків на снувалку» [Шевч., 64] (пор. пол. *wysnuć, wysnuwać* «виснувати, витягнути нитку» [Ткач, 58]); *доснувати* «закінчити снувати основу» (Поліс.) [Шевч., 90; Влад., 208]; *наснувати* «намотувати нитки», «робити основу полотна» (Лемк.) [Пиртей, 192]; *переснувати* «наснувати зайве» (Поліс.) [Влад., 246]; *поснувати* «зробити основу для тканини; протягнути нитки» (Сх. Полісся) [Грінч., III, 365]. На відміну від інших дериватів, лише *оснувати* «підготувати основу для перенесення її на верстат» (Пол.) [Влад., 235] закріпилося в українській літературній мові: Напряде [Мотря].., *оснує*, витче, та й сорочка є (П. Мирний) [СУМ, V, 777].

Заслугує на увагу те, що окремі діалектизми – *доснувати*, *оснувати*, *переснувати*, *поснувати* – функціонують на території, суміжній з російськомовним середовищем. Ці ж лексеми поширені в діалектному мовленні російської (*насновать* [СРНГ, вип. 20, 178], *основать* [СРНГ, вип. 24, 34-35], *посновать* [СРНГ, вип. 30, 188]), а також білоруської мови (*аснываць, асनावаць* [Влад., 241], *наснаваць* [Влад., 235]).

Із відомих у східних слов'ян двох способів снування на території України з початку XX ст. до наших днів збереглося як снування на стіні або на рамі, так і на рамочній снувалці, що обертається. Процес снування в Україні не відрізнявся будь-якими технологічними особливостями [2, 34]. *Снування на стіні* (по кутах хати або хліва забивалися кілочки на відстані 15-20 см один від одного, між якими послідовно натягувалася потрібна кількість ниток) або *на рамі* («щоб не псувати хату дірками від кілочків у стіні») було повільним і втомлюючим [4, 495]. Так, П. Ісполатовський у записках «Обработка льна в крестьянском быту» (1866 р.) згадує: «Ніби зараз бачу свою бабусю, яка, кваплячись, ходила від одного кутка до іншого з нитками, чіпляючи їх за дерев'яні гвіздочки. Я дивувався, яка радість бабусі здійснювати таку одноманітну мандрівку» (переклад авт.) [3, 583]. Підраховано, що при снуванні полотна в 10 пасм при довжині стіни 3,2 м треба було здійснити 3600 переходів, тобто пройти 16 км [2, 34].

При другому способі використовували простий верстат – *снівницю*. Вона становила собою дві прямокутні рами до 2-х метрів висотою з забитими на них кілочками, що були скріплені навхрест посередині стрижнем – віссю. Снівниця встановлювалася на колодці чи на долівці у вертикальному положенні й оберталася навкруги своєї осі [6, I, 291]. Конструкція *рамочної снівниці*, що обертається, була більш раціональною й дозволяла добитися більшої продуктивності. Її зафіксували етнографічні експедиції в багатьох районах України та Росії, хоча широкого розповсюдження така снівниця не набула [4, 498].

З кінця XIX – на поч. XX ст. українськими етнографами та лексикографами документувалися назви знарядь, які були спільними для обох способів снування (етимологічно пов'язані із дієсловом *снувати*): *оснівка*, *оснівниця*, *основка*, *основниця* [Желех., I, 579-580], *сновалка*, *сновальниця* [Желех., II, 891], *снувалка* (Галич.) [Гнатюк, 15], *сновальниці* (Лемк.) [Верхр., 468], *оснівниця* (Полт.) [Вас., 66], *снівниця* (Київщ.) [Чернышев, 222, 229], *снувалка* (Поділ.) [Свидзинский, 144], *оснівниця* [Грінч., III, 69], *снувавка*, *снувалка*, *снувальниця* (з розрізненням у будові цих пристроїв) [Грінч., IV, 162-163].

В українській літературній мові усталилися лише іменник *снівниця* «ткацьке знаряддя – пристрій, на якому снують основу якої-небудь тканини» [СУМ, IX, 423]. Решта численних фонетичних, морфологічних та лексичних варіантів (*вітушка*, *крутьолка* (назви утворилися на основі аналогії рухів, властивих

предметам: снівниця оберталася навкруги своєї осі) (Прав. Полісся) [Никончук, 234- 235]) або перейшли до розряду застарілих, як наприклад, слово *оснівниця* «тс.» [СУМ, V, 775], або функціонують у діалектному мовленні, у фольклорі: Швидкий як *сноавка* (метушливий, жвавий) (Сер. Полісся) [Добролюбова, 57].

У багатьох говірках української мови при найменуванні пристроїв для снування вживаються переважно однослівні номени. Зрідка функціонують двослівні, семантика яких уточнюється за допомогою прикметників, як-от: *оснівниця походюча* (при снуванні на стіні), *кручена оснівниця* (при снуванні на оснівниці, що обертається) (Полт.) [2, 34], *круглая снуўниця* (назва утворена за формою приладу) (Сумщ.), *стаяча снуўниця* (від *стояти сторчма*) (Сумщ.), *ходяча сніўниця* (під час снування ткаля ходить весь час між протилежними боками снівниці) (Полт.) [Безкишкіна, 166-167].

Нашарування фонетико-морфологічних варіантів назв приладу для виготовлення основи тканини (похідні від псл. *spovati) простежуємо і в російських та білоруських говірках. З чималою кількістю дериватів назвемо деякі з них: рос. *основáлки* (мн.), *оснóвница* [СРНГ, вип. 24, 34-35], *сновáлка*, *сновáлки* (мн.), *сновáлочки* (мн. пестл.), *сновáло* (с. р.), *сновáльна* (*сновáлна*), *сновáльник* [СРНГ, вип. 39, 114-115], *сновáльники* (мн.), *сновáльницы* (мн.), *сновáльны* (мн.), *сновáнно* (с. р.) [СРНГ, вип. 39, 116-117]; блр. *снóўница* [Курилович, 56], *снувáльня*, *сновáлки*, *снóўницы* [Влад., 264], лекс. вар. – *крутуха* (снівниця, що обертається) [Курилович, 56].

Назви осіб, зайнятих снуванням пряжі, виготовляючи основу для тканини, відомі в українській та російській мовах (іменникові суф. або преф.-суф. утворення від псл. *spovati):

- укр. літ. *снувáльник* / *снувáльниця* [СУМ, IX, 429], діал. *сновáля*, *снувáльник* (Бойк.) [Онишкевич, II, 234], *сновáха*, *сновáчка*, *сновáшка*, *сновáльница*, *снувáлочка* (*змени.-пестл. суф. -очк-*): Ох, моя *снувáлочка*, дитина мала (Поліс.) [Влад., 264];

- рос. літ. *оснóвщик* / *оснóвщица* [ССРЛЯ, VIII, 1141], *сновáльщик* / *сновáльщица* [ССРЛЯ, XIII, 1401], діал. *сновáлка*: Третий год работаю *сновалкой* (Влад.) [СРНГ, вип. 39, 114-115], *сновáльница*, *сновáльня*, *сновáльни* (мн.) (полісемічні назви, вживаються і у значенні «приміщення, в якому снують основу») [СРНГ, вип. 39, 116-117].

У діалектному мовленні української мови поширені інші назви, споріднені з псл. *spovati. Це перш за все прикметникові префіксально-суфіксальні деривати: *заснóвчатий*, *заснóвчатий* «затканий: Хустка *заснувчата*, біла, з вишивками по краях темно-червоної шерсті» (Волинь) [Яворницький, I, 270], *заснóваний* «барвистий, картатий: Кому цей шаль *заснований* буди?» (Бук.) [МСБГ, вип. 3, 36], а також іменникові похідні: *заснівка*, *обснівка*, *обснóване* «смуга, утворена різнокольоровими нитками основи» (Карп.) [Никорак, 219], *піснівкі* «різнокольорові смуги, якими обрамляють верхні і нижні краї опинок, обгорток, горбатою» (Карп.) [Никорак, 221], *розснóвочки* (мн.) «Дві невеликі смуги кольорової основної пряжі під час снування» (Поліс.) [Влад., 259]. Пор. рос. діал. *сновáнка* «спідниця із домотканої вовняної тканини» [СРНГ, вип. 39, 117].

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі.

Аналіз лексики, пов'язаної зі снуванням, дає можливість зробити висновки, що переважна більшість назв, етимологічно споріднена з псл. *spovati, є спільною на всій території України, увійшла в українську лексикографічну літературу. Літературні назви *снувати*, *снівниця* та їх численні деривати побутують у діалектному вжитку. Типовим явищем для українських говірок є дублетні найменування пристрою для снування основи, семантика яких тотожна.

Перспективи подальших студій убачаємо в дослідженні специфіки формування і становлення в українській мові інших лексико-семантичних груп ткацької лексики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бевзенко С. П. Исторична морфологія української мови : Нариси із словозміни та словотвору / С. П. Бевзенко. – Ужгород : Закарп. обл. вид-во, 1960. – 416 с.
2. Боряк О. Ткацтво в обрядах та віруваннях українців (середина XIX – початок XX ст.) [Текст] / О. Боряк. – К. : [Б.в.], 1997. – 202 с.
3. Исполатовский П. Обработка льна в крестьянском быту / П. Исполатовский // Труды Императорского вольного экономического общества. – 1866. – Т. 2. – № 4–6. – С. 573-585.
4. Лебедева Н. И. Прядение и качество восточных славян в XIX – начале XX в. / Н. И. Лебедева // Восточнославянский этнографический сборник : Очерки народной материальной культуры русских, украинцев и белорусов в XIX – нач. XX в. – М. : Изд-во АН СССР, 1956. – С. 461–540.
5. Трубочев О. Н. Ремесленная терминология в славянских языках : Этимология и опыт групповой реконструкции / О. Н. Трубочев. – М. : Наука, 1966. – 416 с.
6. Українці : Историко-етнографічна монографія : у 2 кн. / [за ред. А. Пономарьова]. – Олішне : Укр. народознавство, 1999.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЇХ УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- Аркушин – Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок : у 2-х т. / Г. Л. Аркушин. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського держ. університету ім. Лесі Українки, 2000.
- Безкишкіна – Безкишкіна М. Т. Лексика та фразеологія коноплярства, прядіння і ткацтва українських говорів північно-східних районів Сумської області : дис. канд. філ. наук : 10.02.01 / М. Т. Безкишкіна. – Полтава, 1964. – 341 с.
- Вас. – Василенко В. И. Опыт толкового словаря народной технической терминологии по Полтавской губернии / В. И. Василенко. // Сборник Харьковского историко-филологического общества. – 1902. – Т. 13. – 80 с.
- Верхр. – Верхратський І. Про говір галицьких лемків / І. Верхратський // Збірник філологічної секції Наукового товариства ім. Шевченка. – Львів, 1902. – Т. 5. – 489 с.
- Влад. – Владимирская Н. Г. Полесская терминология ткачества / Н. Г. Владимирская // Лексика Полесья : [материалы для полесского диалектного словаря]. – М. : Наука, 1968. – С. 193-280.
- Гнатюк – Гнатюк В. Ткацтво у Східній Галичині / В. Гнатюк // Матеріали до українсько-руської етнології. – Львів, 1900. – Т. 3. – С. 12–26.
- Грінч. – Грінченко Б. Д. Словарь української мови [репр. вид.] : у 4 т. / Б. Д. Грінченко. – К. : Лексикон, 1996.
- Добролюба – Добролюба Г. Красне слово – як золотий ключ : Постійні народні порівняння в говірках Середнього Полісся та суміжних територій / Г. Добролюба. – Житомир : Вид-во «Волинь», 2003. – 160 с.
- Дубровський – Дубровський В. Словник московсько-український / В. Дубровський. – К. : Рідна мова, 1918. – 542 с.
- ЕСУМ – Етимологічний словник української мови : у 7 т. / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; [гол. ред. О. С. Мельничук]. – К. : Наукова думка, 1982–2012.
- Желех. – Желехівський Є. Малорусько-німецький словар : у 2 т. / Є. Желехівський, С. Недільський. – Львів, 1886.
- Закревський – Закревський Н. В. Старосветский бандуриста : Словарь малороссийских идиомов / Н. В. Закревский. – Москва, 1861. – Кн. III. – С. 247–628.
- Курилович – Курилович А. Н. Белорусское народное ткачество / А. Н. Курилович. – Минск : Наука и техника, 1981. – 119 с.
- Лексикон – «Лексикон словено-латинський» Є. Славинецького та А. Корецького-Сатановського / [підгот. до вид. В. В. Німчук]. – К. : Наукова думка, 1973. – 541 с.
- МСБГ – Матеріали до словника буковинських говірок : [навчальний посібник] : вип. 1-6. / Чернівецький державний університет. – Чернівці, 1971-1979.
- МСДРЯ – Срезневский И. И. Материалы для словаря древнерусского языка [репр. изд.] : Т. I-III / И. И. Срезневский. – М., 1989.
- Никончук – Никончук М. В. Матеріали до лексичного атласу української мови : Правобережне Полісся / М. В. Никончук. – К. : Наукова думка, 1979. – 314 с.
- Никорак – Никорак О. І. Сучасні художні тканини Українських Карпат / О. І. Никорак. – К. : Наукова думка, 1988. – 224 с.
- Онишкевич – Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок : у 2 ч. / М. Й. Онишкевич. – К. : Наук. думка, 1984.
- Пиртей – Пиртей П. С. Короткий словник лемківських говірок / П. С. Пиртей; [упорядк. й підг. до друку Є. Д. Турчин]. – Івано-Франківськ : Сіверсія МВ, 2004. – 364 с.
- Пискунов – Словарь живого, народного, письменного и актового языка русских южан Российской и Австро-Венгерской империи / [составил Фортунат Пискунов]. – К. : Типография Е. Я. Федорова, 1882. – 304 с.
- Свидзинский – Свидзинский В. Е. Ткацкий промысел в Подольской губернии / В. Е. Свидзинский // Кустарные промыслы Подольской губернии. – К., 1916. – С. 119–181.
- СлРЯ XI-XVII – Словарь русского языка XI-XVII вв. : вып. 1-27. – М. : Наука, 1975–2006.
- СРНГ – Словарь русских народных говоров : вып. 1-43. – М.-Л. : Наука, 1965–2010.
- ССРЛЯ – Словарь современного русского литературного языка : в 17 т. / [гл. ред. Ф. П. Филин]. – М.-Л. : Изд-во АН СССР, 1950–1965.
- СУМ – Словник української мови : у 11 т. / [гол. ред. І. К. Білодід]. – К. : Наукова думка, 1970–1980.
- Ткач – Ткач Людмила. Українська літературна мова на Буковині в кінці XIX – на початку XX ст. Частина 1 : Матеріали до словника / Людмила Ткач. – Чернівці : Рута, 2000. – 408 с.
- Черных – Черных П. Я. Историко-этимологический словарь современного русского языка : в 2-х т. / П. Я. Черных. – М. : Русский язык, 1999.
- Чернышев – Чернышев Г. А. Ткацкий промысел в Киевском, Каневском, Липецком и Таращанском уездах Киевской губернии / Г. А. Чернышев // Кустарная промышленность в Киевской губернии. – К., 1912. – С. 201–251.
- Шевч. – Шевченко Є. І. Українська народна тканина : словник народної термінології / Є. І. Шевченко. – К. : Артанія, 1999. – 412 с.
- Яворницький – Яворницький Д. І. Словник української мови / Д. І. Яворницький. – Катеринослав : Слово, 1920. – Т. I. – 412 с.

В статті на лексическому матеріалі, виявленному в письмених пам'ятниках, говорах, історических і сучасних лексикографіческих трудах українського языка, досліджено формування і становлення ткацької лексики, зв'язаної со снованием. Указанная лексика рассмотрена с соблюдением основных требований диахронического и синхронического анализ, выработанных современной лексикологической наукой.

Ключевые слова: ткачество, снование, сновалка, лексическая единица, происхождение, диалектизмы.

In the article the author researches the forming and developing of the weaving vocabulary related to warping on the basis of the lexical material found in the written manuscripts, dialects, historical and modern lexicographical works of the Ukrainian language. The mentioned vocabulary is researched according to the basic requirements of the diachronic and synchronic analysis created by modern lexicological science.

Key words: weaving, warping, warper, lexical unit, origin, dialect words.